

ИНТЕРВЮ С Г-ЖА ЗЛАТКА СТОЙКОВА

- Какво си спомняте за екологична обстановка в Русе по време на 80-те години на двадесети век?

- Беше непоносимо, обгазяванията бяха почти всеки ден, беше изключително неприятно като ситуация.

- Кога започват самите обгазявания в града?

- Не мога да си спомня точно, мисля, че беше към 1982 г.

- Освен румънския завод други замърсители на въздуха на Русе по това време имало ли е?

- Вижте, сега не мога да си спомня точно кога какво е замърсявано, но тогава със сигурност е имало и русенски заводи да замърсяват.

- Какви действия са предприемали тогавашните местни ръководители и правителството за решаване на екологичния проблем в града?

- И да са правели, и да не са, никакъв резултат нямаше от това.

- Причинявали ли са обгазяванията здравословни проблеми на Вас и на Ваши близки и приятели?

- Да, със сигурност. Например аз имах малко пинчерче тогава и всеки път, когато го разхождах, то се чувстваше много неприятно и това личеше, защото започваше да киха и да кашля, а и те нали са едни такива по-малки и уязвими животинчета. И така нататък... в определени моменти трудно дишаше. Имам познати, чиито деца имаха астматични проблеми.

- Какви мерки сте вземали за предпазване?

- Затваряхме прозорците, ако можеше, не излизахме, когато имаше обгазяване. Но какво спасяваха тези мерки?

- По кое време на денонощието са били самите обгазявания?

- Не мога да си спомня точно, като че ли бяха всеки ден по едно и също време, сутрин определно се усещаше една такава натрапчива и неприятна миризма.

- Какво си спомняте за протестите срещу обгазяванията?

- Знам за втория протест на майките с колички през 1988 г. И мисля, че това май беше първият такъв протест изобщо в България.

- Вие самата участвали ли сте в подобен протест?

- Не, защото това беше много спонтанно. Изобщо не беше разгласявано. Ставаше въпрос за майките с колички, които искат да разхождат децата си, но къде? И затова те сами си се събраха без много шум около протеста и който е бил на площада и ги е видял, съответно ги е подкрепил. А и това не е като в сегашно време да даваме гласност на протестите, тогава всичко беше потайно – който е разбрал, ги е подкрепил, който не е – не.

- Какво си спомняте за еко-изложбата?

Изложбата, която направихме в галерията, беше уж съвсем на шега. Но тъй като все пак проблемът беше много нашумял и доста от колегите ми решиха, че това е един добър повод да направят няколко рисунки по темата, в крайна сметка желаещите да се включат бяха немалко. Събраните картини се наредиха в изложбената зала. Съответно всеки, който желаше, можеше да дойде и да ги разгледа. Естествено, ние дори не сме се и надявали на голям интерес. Първоначално интересът наистина не беше толкова голям. Но впоследствие сякаш се разчу и изведнъж все повече и повече хора започваха да идват. Дори класните ръководители водеха своите ученици. Решихме да сложим една тетрадка, в която, ако някой реши, може да напише неговото мнение. Било по проблема или за някоя картина. Изглежда всички бяха въоду-

шевени и никому проблемът не беше безразличен. Изписаха се повече от две тетрадки. Имаше какви ли не коментари и отзиви и всички подкрепящи нашата идея! За съжаление не знаем къде са останали тези тетрадки, сякаш са се изгубили във времето. Една от картините, която много впечатли всички, беше статуята на свободата, нарисувана с противогаз на лицето. Тя много точно описваше ситуацията. Не само тази картина обаче правеше впечатление. Имаше редица други интересни творения. Предоставям Ви и моята картина от изложбата.

- Имате ли близки или приятели, които са напуснали града заради обгазяванията и ако да, върнали ли са се после?

- Да, и не само аз имам такива познати. Доста хора се изселиха по това време, а някои просто изпращаха децата си извън града. Беше от една страна тъжно, защото знаеш, че това е по-добрият избор, който една майка може да направи, за да предпази детето си, но в същото време е трудно дори да се помисли как то ще отрасне далеч от родителите си. Имах една приятелка и тя отиде с дъщеря си в София, дъщеря ѝ стана студентка там, дори и не се върнаха. Надя Петрова се казваше жената. А от моите познати, които са заминали, който успял да се устрои, е останал там, който не е – се е върнал години по-късно.

Висше образование, преподавател.

Декември 2012 г.

Интервюто е проведено от Женя Илиева и Лилия Андреева.

Приложение № 8

Смог, худ. Зл. Стойкова.